

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • מען מכרקים: "עולמפרם" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורכת-בית: יוסי שרון • ערכת כתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפיר וגיזה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הרפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כ"ך אביגדור • הפצה "גד" בע"מ • גופות: צינקונרפיה "כספי" בע"מ.

קרא ירי

כל אחד יכול להיות חכם אחרי ה
מעשה. החוכמה היא להיות חכם לפני
המעשה.
גאותו של העולם הזה היא על יכולתו
לנתח נכונה תהליכים ומאורעות, וללמוד
מהם לגבי העתיד. אין זו נבואה, אלא
הפעלה של ההגיון.
מעניין, על כן, מה אמר העולם הזה,
לפני שלוש וחצי שנים, כאשר אך קמה
תנועת ד"ש. לא מתוך שימחה לאיד
ו"מארנן לכס", אלא כדי לבחון באופן
אובייקטיבי את טיב הניתוחים.
בשעתו, כאשר פורסמו הדברים, הם
עוררו זעם רב בקרב אוהדי התנועה ה

חדשה. מכיוון שאני עמדת או בראש
רשימה שהשתתפה בבחירות (בטרם הקמת
של"ש), חשדו רבים שאני כותב את הדברים
מתוך אינטרסים אישיים. כחלק ממאבק
מדיני והתחרות על הקולות.
עתה, במרחק הזמן, יתכן כי הדברים
נראים אחרת.
מבחינה זו כדאי לעיין מחדש בסידרת
המאמרים שהופיעה במארכס 1977 (העולם
זה 2061 והלאה) תחת הכותרת "אלוהים
לשילטון בהתנו"ו".

הנה כמה קטעים:

...תנועה זו לא קמה כדי לנהל מאבק
אופוזיציוני לשינוי פני המדינה ולשבת
המיפלגות המימסדיות, העומדות עתה ב

ראש השלטון והאופוזיציה. אין לה זמן
ואן לה חשק לכך. כל הרכב הנהגה נוגד
את האפשרות הזאת.
מבחינה זו אין ההרכב מיקרי: נמצאים
בה כל הממונים על שירותי הביטחון מאז
קום המדינה ועד כה, שנתרו בחיים;
ראשי המימסדה, ראשי החברות הציבור

ריות הגדולות, אלופים וקצינים אחרים.
אין להעלות על הדעת את ייגאל ידין,
מאיר עמית, מאיר זורע, דן טולקובסקי,
צבי זמיר וחבריהם כחברי סיעה אופוזיצ

יונית, המנהלת מאבק פרלמנטרי בכנסת.
הם לא יידעו מה לעשות שם, ועצם ה

תפקיד ישעמם אותם עד מותם.
עשרות אישי-הצמרת של המימסד הישן,
שנהרו אל התנועה החדשה, באים אליה
כדי להיות מיניסטרים, ומבחינת האמביצ

יות יש בהם כדי לאייש שתי ממשלות.
...הדבר חייב להיאמר בבירור, בצורה
חדה ונוקבת, כי הוא בנפש המדינה:
אין שום דבר ב"מצעה" של ד"ש, ב

סיגנונה, בהרכבה ובזהות מנהיגיה, המונע
ממנה להצטרף מחר לקואליציה עם הליכוד
והמיפלגות הדתיות.
הדבר סביר לא פחות מאשר האפשרות
של הצטרפות לקואליציה עם המערך. כפי
שיסתבר בהמשך סידרה זו, הוא סביר עוד
יותר.

מפני תרבות הסופר-מארקטיים, שחדרה
מאוצות-הברית ליבשת אירופה. הם סברו
כי הסוציאליסטים מבקשים להטיל עליהם
מיסים כבדים מדי. הם רטנו. הם התמרמרו.
בדעתו של פיאר פו'אד עלה רעיון:
אולי ניתן לנצל התמרמרות זו כדי לרכב
עליה לפרלמנט? אחרי ככלות הכל, יש
הרבה חנוונים בצרפת.

חשב ועשה, פו'אד הקים רשימה, דיבר
על עול המיסים, פנה אל פחדיהם הכמוסים
של החנוונים, הבטיח להחזיר את צרפת
אל דרך הישר.

התוצאה היתה מדהימה. הבורגנות ה

צרפתית הוזערה, שיכבה גדולה וחזקה,
נהרה בהמוניה אל הקלפי והצביעה בעד
פו'אד. למחרת הבחירות נסתבר לפתע
כי פו'אד הכניס לפרלמנט סיעת-ענק,
הפך אחד הגורמים המרכזיים בזירה ה

מדינית.

ההמשך היה עגום. לסיעה זו לא היה
מה לומר. חוץ מעניין המיסים של החנוו

נים, לא איחד אותה דבר. היא הפכה
קאריקטורה מגוחכת של מיפלגה פוליטית,
התפלגה והתרסקה. חלקים ממנה נדחפו
אל הימין הקיצוני. קשה לדעת מה היה
עלול לעלות בסופה, ולאילו ביזיונות היתה
גורמת, לולא הופיע על הבמה הגנרל שארל
דה-גול והכניס לכיסו את כל הרסיסים
והפירורים שהיו פזורים בה.

...התנועה הדמוקרטית לשינוי

מבטאת מצב-רוח כזה בצורה מושלמת.
היא דורשת שינוי, בתנאי ששום דבר
לא ישתנה.

אין היא מציעה פיתרונות חדשים ונוע

ים, השונים מן הפיתרונות של המישטר
הישן. בכל השטחים, היא מציעה בדיקו
אותו הדבר המתגלם במישטר הישן. המצע
שלה לענייני חוץ וביטחון, מילחמה ושלום,
ערבים ושטחים, אינו אלא העתק קלוש
של מצע המערך, שהוא כלי-כולו מלאכתי

טלאים של גוף עיף ושבור, אשר חבריו
אינם יכולים להסכים ביניהם על שום דבר
שהוא. הוא הדין לגבי המצע על ענייני

ההמשך.

ההמשך היה עגום. לסיעה זו לא היה
מה לומר. חוץ מעניין המיסים של החנוו

נים, לא איחד אותה דבר. היא הפכה
קאריקטורה מגוחכת של מיפלגה פוליטית,
התפלגה והתרסקה. חלקים ממנה נדחפו
אל הימין הקיצוני. קשה לדעת מה היה
עלול לעלות בסופה, ולאילו ביזיונות היתה
גורמת, לולא הופיע על הבמה הגנרל שארל
דה-גול והכניס לכיסו את כל הרסיסים
והפירורים שהיו פזורים בה.

ההמשך היה עגום. לסיעה זו לא היה
מה לומר. חוץ מעניין המיסים של החנוו

נים, לא איחד אותה דבר. היא הפכה
קאריקטורה מגוחכת של מיפלגה פוליטית,
התפלגה והתרסקה. חלקים ממנה נדחפו
אל הימין הקיצוני. קשה לדעת מה היה
עלול לעלות בסופה, ולאילו ביזיונות היתה
גורמת, לולא הופיע על הבמה הגנרל שארל
דה-גול והכניס לכיסו את כל הרסיסים
והפירורים שהיו פזורים בה.

ידין עצמו מגלם כמיהה זו יותר מכל אדם
אחר.

האנשים הטובים, התמימים, בעלי הרצון
הטוב, שהצטרפו לד"ש (ולפני-כן לתנועת
שינוי) כלי חשבונות, שאינם מתפשים
קאריירה, באו אליה ביגלל הכמיהה הזאת.
הם אומרים: זה לא יכול להימשך ככה.
הם רוצים שיחזרו הימים הטובים, כשהיתה
קיימת מנהיגות סמכותית.

הם יודעים שנוצר חלל ריק — פוליטי,
רעיוני, ערכי — והם רוצים במשהו שימלא
את החלל.

אולם זוהי כמיהה שלילית בעיקרה. אין
היא בונה כוח פוליטי חדש באמת, בעל
ערכים חדשים ורעיונות חדשים, פיתרונות
חדשים וגישה חדשה. להיפך: התהליך
היכול להצמיח הנהגה כזאת, התהליך של
בניית תנועה פוליטית חדשה המבקשת
להפוך סידרי-חיים קיימים, זר לד"ש ומטיל
מורא על חבריה.

...אולם התרופפות מיפלגת-העבודה

יצרה לא רק חלל ריק מבחינה פוליטית
ורעיונית. היא יצרה גם חלל אישי.
כאשר מימסד קיים מתפרק, עשויות
להתפנות עשרות, מאות, אלפי עמדות-
מפתח פוליטיות ולכלליות. וכשם שפגר
מושך אליו מכל עבר צבועים ותנים וגש

רים ובוים השוחרים לטרף, כך מושכת
התפרקות של מימסד את רודפי-הקאריירה
שנתרו מחוץ למעגל החלוקת-השלל של
המישטר הקיים.

...כל זה יכול היה להיות קוריוז. אפשר

לחשוב שאין בכך כל רע. בסך-הכל מתנ

פחת בוועת-סבון, וכעבור זמן — יום אחרי
הבחירות, או שנה לאחר-מכן — היא
תתפוצץ, כמו הבועה של פו'אד.

הסכנה היא שהתנועה הזאת תגרום,

בלי-משים, לתהפוכות הרת-סכנות, שסופה
מי ישרונו. למשל: אם ד"ש תקים קואליציה
עם הליכוד והדתיים, על-פי מציאות אילי

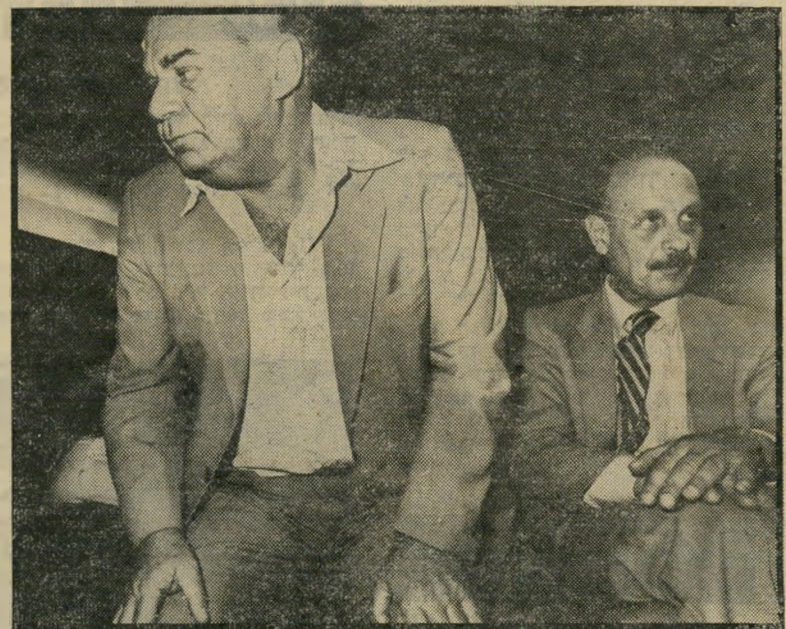
הסכפים הממנים אותה וששליחיהם חשו

ביום מאד בצמרת התנועה, אף שרובם מצ

ניעים את עצמם ולא הציגו את מועמדותם
בבחירות הפנימיות.
באמר כבר בסידרה זו: סכנה זו היא
ריאלית, והיא עלולה להמיט אסון על
המדינה, מפני שכיוון זה מוביל להתפוצ

צות כפולה — התפוצצות מילחמתית בין
ישראל והעולם הערבי, והתפוצצות חברתית
בתוך ישראל עמה.
זוהי סכנה, אך הנוף הכרוך בתנועה
חורג גם מסכנה זו.
כי הצורך בשינוי הוא אמיתי, הכמיהה
לשינוי היא נכס גדול, בכוחה להוליד את
תנועה-ההתחדשות הגדולה, המטהרת, ה

דרושה כדי להפיח רוח חדשה במדינה.
תנועת ד"ש יוצרת קצר, היא מספקת
אפיק כוונ למאוויי-השינוי — אפיק שלא
יוביל לשינוי, אלא אך לביסוס המימסד
הקיים, העיף, הכושל, הסר-הפיתרונות,
במהדורה חדשה.
בכך היא תעכב את השינוי האמיתי
בכמה שנים — שנים העלולות להיות
גורליות.
היא מנטרלת את האנרגיה שיכלה להביא
לשינוי מוקדם, תביא לחוסר-תזווה,
כאשר יחלוף גל זה, ייתכן שהתפתחויות
קטאסטרופוליות במישור הפנימי ו/או ה

ד"ש אים ירון ותמיר
חכם לפני מעלטה

דת ומדינה, הוא הדין לגבי עניינים סוצי

אליים — אלא שכאן דורשת ד"ש יד
חזקה, ברורות-חובה, הפעלת המימסדה
ובתי-המישפט ובתי-הסוהר נגד "מפירי
מישמעת" — רעיונות המנסרים גם בחלל
המישטר הקיים, מבלי שיהיה לו הכוח
ליישמם.

אין ד"ש מציעה דרך חדשה כדי להפיח
בעובדים חשק לעבוד. אין היא מציעה
אידיאל חדש, שייטע בהם את הנכונות
להקריב קורבנות במיסגרת אמנה חברתית
חדשה וצודקת. אין היא מציעה לשתף
אותם בבעלות, בהכרעות. היא מציעה רק
דרך נוקשה יותר לשבירת שביתות.

ד"ש מבטאת את התחושה הסתומה הכל

יכול להיות בכך די כדי ליצור רוב יציב
לקואליציה שתכלול את הליכוד ואת כל
המיפלגות הדתיות. מיפלגות אלה זכו,
בבחירות האחרונות, ב-54 מנדאטים. אם
תק ד"ש לפחות שיבעה מנדאטים מה

מערך, ל"ע ור"צ — ייווצר רוב לקואליציה
כזאת.
...אין שמץ של ספק שקואליציה כזאת
תוכל לקום, אם חלוקת המנדאטים בכנסת
התשיעית תאפשר זאת. כלומר: אם לא
יהיה בידי סיעות-השלום הכוח למנוע זאת.

הדוגמה דהקמת ד"ש היתה מיפ

לגתו של פיאר פו'אד.
הישם את הכיר שם זה לפני שהאיש
הדהיש את העולם, בשנות ה'50.
כמה חנוונים צרפתיים, בייחוד בעריי
השדה, סברו אז שהם מקופחים. הם חששו

לוי אשכול